

**PREPORUKE ZA SVE POSLOVNE SUBJEKTE, SAMOSTALNE OBRITNIKE,
ORGANE VLASTI NA NIVOU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, KANTONA,
GRADOVA I OPĆINA, UDRUŽENJA I FONDACIJE (U DALJNJEM TEKSTU:
„POSLODAVAC“) I RADNIKE**

Pripremite svoje radno mjesto za COVID-19

U januaru 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) je proglasila javnozdravstvenom vanrednom situacijom od međunarodnog značaja epidemiju novog koronavirusa, koja je počela u Kineskoj provinciji Hubei. Postoji visoki rizik da se oboljenje uzrokovano novim koronavirusom (COVID-19) proširi na druge zemlje širom svijeta, uključujući Bosnu i Hercegovinu. SZO i javnozdravstveni autoriteti širom svijeta poduzimaju aktivnosti koje su usmjerene na suzbijanje širenja COVID-19. Međutim, svi segmenti našeg društva – uključujući poslodavce i uposlenike, moraju uzeti aktivno učešće ako želimo zaustaviti ovu bolest.

Kako se širi COVID-19

Kada osoba koja ima COVID-19 kašlje, kiše ili priča, oslobađa respiratorne kapljice. Većina ovih kapljica pada na najbliže površine i predmete kao što su radne površine, tolovi ili telefoni. Ljudi se mogu zaraziti sa COVID-19 dodirivanjem kontaminiranih površina ili predmeta kada nakon toga dodiruju svoje oči, nos, ili usta. Ako stoje unutar jednog metra udaljenosti od osobe koja ima virus COVID-19, mogu se zaraziti udisanjem kapljica koje su izbačene njihovim kašljem, kihanjem ili pričanjem. Većina osoba inficiranih sa COVID-19 ima blago izražene simptome i oporavljaju se. Međutim, u nekim slučajevima oboljenje može biti ozbiljnijeg oblika i zahtjeva bolnički tretman. Starije osobe, i osobe koje imaju oslabljeni imuni sistem, kronične bolesti kao što su dijabetes, srčane ili plućne bolesti, podložniji su mogućnosti da dobiju teži oblik ove bolesti.

Jednostavni načini sprječavanja širenja COVID-19 na vašim radnim mjestima

Poslodavci trebaju poduzeti sljedeće mjere:

- Osigurajte da su na vašem radnom mjestu sve površine čiste i higijenski ispravne. Koristite dezinfekcijska sredstva na bazi alkohola (minimalno 70%).
- Najmanje tri puta dnevno čistite dodirne tačke u zgradama kao što su ručke na vratima, ručke na prozorima, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinske upravljače, prekidače za struju, zvona na vratima, tipke u liftovima, pultove za prijem stranaka te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba.
 - Dodirivanje kontaminiranih površina od strane uposlenika i klijenata je jedan glavnih od načina širenja COVID-19 virusa.
- Najmanje dva puta dnevno čistite sve dodirne površine: radne površine, pametne i druge telefone, laptope, tastature i kompjutere u skladu s uputama za korisnike.

- Prostorije za sastanke, edukacije i druge prostore gdje se okuplja veći broj osoba očistiti nakon svakog sastanka.
- Stavite sredstva za dezinfekciju ruku na vidljiva mjesta svuda u radnim ustanovama, posebno na javna mjesta gdje ljudi imaju manje mogućnosti redovno prati ruke. Osigurati da se ova sredstva redovno nadopunjavaju.
- Za pranje ruku u toaletima osigurajte toplu tekuću vodu i sapun, kao i papirne ubruse za jednokratnu upotrebu.
- Postavite kante za otpatke s poklopcima za sigurno odlaganje iskorištenih papirnih ubrusa i drugog otpada u toaletima i drugim prostorijama.
- Uputstvo o pravilnom pranju ruku postavite na vidljivom mjestu u toaletu. Uputstvo možete pronaći na ovim linkovima:
<https://www.zzjzfbih.ba/covid-19/>
<http://fmoh.gov.ba/index.php/novosti-iz-ministarstva/519-novi-koronavirus-2019-ncov>
- Koristite telefone, video-konferencije i internet za poslovanje što je više moguće kao zamjenu za sastanke.
- Kada su sastanci neophodni, organizirajte ih u što većim prostorijama, te ostavite dovoljan razmak (1-2 metra) između osoba.
- Izbjegavajte rukovanje te podstičite održavanje distance od najmanje 1 metar tokom razgovora.
- Redovno, najmanje dva puta dnevno, provjetravajte sve prostorije.
- Promovirajte pravilno i redovno pranje ruku od strane uposlenika, partnera i klijenata.
 - Postaviti postere koji promoviraju pranje ruku.
- Promovirati dobru respiratornu higijenu u radnim prostorima
 - Postaviti postere koji promoviraju respiratornu higijenu (kašljite i kišite u unutrašnju stranu lakta ili maramicu koju odmah nakon upotrebe treba baciti) Kombiniranje ovih sa drugim mjerama komunikacije brifinzi na sastancima, informiranje internim komunikacijskim kanalima i sl.
- Sva bespotrebna putovanja u zemlje gdje cirkulira virus (COVID-19) treba izbjegavati. Svim vašim uposlenicima koji su se vratili sa područja gdje se raširio virus COVID-19 u skladu s trenutnim procedurama na području Federacije BiH (Kina, Južna Koreja, Iran, Italija, Njemačka, Francuska, Španija, s tim da se lista ovih zemalja može mijenjati) bit će propisana obavezna kućna samoizolacija u periodu od 14 dana, od strane nadležnog sanitarnog inspektora ili epidemiološke službe. Osigurajte da se ta mjera poštuje u vašoj organizaciji, to jest radnom mjestu.
- Redovno obavještavajte vaše uposlenike, partnere i klijente da svaka osoba koja ima čak i blagi kašalj ili nisku temperaturu (37.3 C ili više) mora ostati kući.

Kući trebaju ostati (ili raditi od kuće) i u slučaju kada uzimaju lijekove kao što su paracetamol/acetaminophen, ibuprofen ili aspirin, koji mogu prikriti simptome infekcije.

- Nastavite komunicirati i promovirati poruke o tome da ljudi trebaju ostati kući čak i kada imaju blage simptome virusa COVID-19.
- Postavite postere sa porukama na vašim radnim mjestima. Kombinirajte ove mjere sa drugim komunikacijskim kanalima koji su uobičajeni na vašem radnom mjestu ili načinu poslovanja.
- Uputstvo za reguliranje privremene spriječenosti za rad možete pronaći na ovom linku: <http://fmoh.gov.ba/index.php/novosti-iz-ministarstva/519-novi-koronavirus-2019-ncov>

Stvari koje treba uzeti u obzir kada Vi ili Vaši uposlenici putujete

Prije putovanja

- Sva bespotrebna putovanja u zemlje gdje cirkulira virus (COVID-19) treba izbjegavati.
- Osigurajte da vaša radna ustanova i svi uposlenici imaju dostupne najnovije informacije o područjima na kojima se širi virus COVID-19. Informacije se mogu naći na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>
- Na osnovu najnovijih informacija, vaša radna organizacija treba razmotriti sve koristi i rizike koji se mogu povezati s putovanjem.

Tokom putovanja:

- Podsjećati svoje uposlenike da redovno peru ruke i da budu udaljeni najmanje jedan metar od osoba koje kašlju ili kišu. Osigurati da vaši uposlenici znaju šta trebaju uraditi i koga kontaktirati dok su na putu.
- Osigurati da se vaši uposlenici pridržavaju instrukcija koje su izdate od strane nadležnih zdravstvenih institucija i ustanova na područjima gdje putuju.

Šta raditi nakon obavljenog putovanja:

- Svim vašim uposlenicima koji su se vratili sa područja gdje se raširio virus COVID-19 u skladu s trenutnim procedurama na području Federacije BiH (Kina, Južna Koreja, Iran, Italija, Njemačka, Francuska, Španija, s tim da se lista ovih zemalja može mijenjati) od strane nadležnog inspektora ili epidemiološke službe bit će propisana obavezna kućna samoizolacija u period od 14 dana. Osigurajte da se ta mjera poštuje u vašoj organizaciji, to jest radnom mjestu.

Budite spremni ukoliko se COVID-19 pojavi u vašoj lokalnoj zajednici

- Promovirajte regularni model rada na daljinu u vašoj radnoj ustanovi. Rad na daljinu može pomoći vašoj ustanovi da održi procese rada i da vaši uposlenici ostanu sigurni.
- Razviti plan sveobuhvatnog kontinuiranog procesa rada za slučaj pojave širenja COVID-19 u lokalnoj zajednici gdje funkcioniра vaša poslovna organizacija/ustanova.
 - Plan treba da pripremi vašu organizaciju za slučaj širenja COVID-19 u vašoj lokalnoj zajednici.
 - Plan treba da obuhvata detalje kako da očuvate vaš proces rada čak i u slučaju kada značajan broj uposlenika, korisnika usluga ili snabdjevača nisu u stanju doći u vašu radnu ustanovu – bilo zbog lokalnih ograničenja o putovanju ili zato što su bolesni.
 - Komunicirajte sa vašim uposlenicima i korisnicima usluga o ovom planu i osigurajte da su svjesni šta trebaju ili ne trebaju raditi – u skladu sa planom. Naglasite ključne stvari kao što su izostanak s posla čak i u slučaju da imaju blage simptome ili uzimaju lakšu terapiju (npr. paracetamol, ibuprofen) koja može prikriti simptome.

Zapamtite:

Sada je vrijeme da se pripremimo za COVID-19. Jednostavne mjere opreza i planiranje mogu napraviti veliku razliku. Sve što sada poduzmete može pomoći da zaštitite vaše uposlenike i vaš radni proces.

Naglašavamo da će se mjere i preporuke mijanjati u ovisnosti od razvoja situacije.

Kako biti kontinuirano informiran:

- Najnovije informacije SZO o područjima širenja COVID-19 dostupne su na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/>
- Upute SZO o COVID-19 dostupne na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
<https://www.epi-win.com/>
- Informacije o aktuелnoj epidemiološkoj situaciji i preporukama na području Federacije BiH možete pronaći na internet stranicama Federalnog ministarstva zdravstva i Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH: www.fmoh.gov.ba i www.zzjzfbih.ba